

Κ. Αγόρας: Η ανθρωπιά ως βιοηθικό κριτήριο (Νίκη Νικολάου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1YOkery>), συνεχίζεται με την παρουσίαση των βιοηθικών θέσεων του καθ. Κ. Αγόρα.

4. Οι απόψεις του Κωνσταντίνου Αγόρα

Η ανάπτυξη της έρευνας και τα επιτεύγματα που παρατηρούνται στους τομείς της σύγχρονης ιατρικής, της γενετικής και της βιοτεχνολογίας, συνοδεύονται από ηθικά ερωτήματα τα οποία αφορούν στην ανθρώπινη, βιοψυχική ζωή και σωματικότητα. Κατά τον Αγόρα, «αυτά τα ερωτήματα μας καλούν σε μια διεπιστημονική αντιμετώπιση, η οποία υπαγορεύεται από το πολυδιάστατο της ανθρώπινης ύπαρξης (προσωπική υπόσταση, ψυχοσωματική και κοινωνική οντότητα κ.λπ.)»[512].

Από την πλευρά της Ορθοδοξίας, τίθενται τρία ερωτήματα: (α) ποια μπορεί να είναι η συμβολή της στην αντιμετώπιση των βιοηθικών προβλημάτων, όπως τίθεται στο σύγχρονο πολιτισμικό πλαίσιο και διαμορφώνονται από τα σημερινά επιστημονικά δεδομένα, (β) εάν μπορεί η Ορθοδοξία να έχει λόγο μαρτυρίας στη βιοηθική ή απλώς να επαναλαμβάνει απόψεις που έχουν ήδη διατυπωθεί και εξακολουθούν να διατυπώνονται στο πλαίσιο άλλων χριστιανικών παραδόσεων, οι οποίες ενδεχομένως να είναι αντιφατικές σε σύγκριση με τις δικές της ανθρωπολογικές και ηθικές παραμέτρους και (γ) πώς προσδιορίζονται μέσα στον ελληνόπατερο χριστιανικό λόγο, οι ερμηνευτικές προϋποθέσεις και τα μεθοδολογικά πλαίσια θεώρησης του ανθρώπου και του ήθους του, ειδικά της ζωής και της σωματικότητάς του[513].

Προκειμένου να απαντηθούν τα ανωτέρω ερωτήματα, πρέπει να αναφερθεί ότι οι εξελίξεις που παρατηρούνται στον ιατρικό κόσμο συνιστούν μια ηθική πρόκληση. Αυτή η πρόκληση, απαιτεί μια βασική διάκριση και συνειδητή επιλογή σχετικά με ό,τι ονομάζουμε ανθρωπιά του ανθρώπου[514]. Όταν γίνεται αναφορά στην ανθρωπιά του ανθρώπου, εννοείται ένας συγκεκριμένος τρόπος της ύπαρξής του, που τον κάνει μοναδικό μέσα στην ιστορία του[515]. Η ανθρωπιά ή απανθρωπιά του ανθρώπου σχετίζονται με τον υπαρκτικό τρόπο του κάθε ανθρώπου, με το *πώς υπάρχει*[516]. Επομένως, το βασικό κριτήριο σε βιοηθικά θέματα, εντοπίζεται στην ανεπανάληπτη ύπαρξη κάθε ανθρώπου στον μοναδικό τρόπο της ύπαρξής του[517]. Συνεπώς, το κριτήριο ήθους είναι υπαρκτικό. Για τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό, ο άνθρωπος προσεγγίζεται μόνο μέσα από το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, δηλαδή σε κοινωνία και ένωση με τον Θεό στον σαρκωμένο Λόγο. Μέσα από το σαρκωμένο πρόσωπο του Χριστού, φαίνεται το αληθινό πρόσωπο του ανθρώπου. Υπάρχει, επομένως, μια προσωποκεντρική προσέγγιση του ανθρώπου, η οποία έρχεται σε αντίθεση με τη φυσιοκεντρική προσέγγιση που μελετήσαμε στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας. Εν τέλει, η προσωπότητα του ανθρώπου, συμπίπτει με την προσωπικότητα του ανθρώπου και τις φυσικές ιδιότητες του καθενός.

Κατά τον Αγόρα, η αναζήτηση της ανθρωπιάς του ανθρώπου προϋποθέτει ένα

διάλογο μεταξύ επιστημών και θεολογίας, μεταξύ Κόσμου και Εκκλησίας[518]. Βασικό μέρος αυτού του διαλόγου, αποτελεί η αλήθεια του προσώπου και η ελευθερία του. Το πρόσωπο αναδύεται μέσα από τις ελεύθερες σχέσεις του με κάθε διαφορετικό πρόσωπο. Αυτή η ελεύθερη σχέση αποτελεί τον αναγκαίο όρο για να είναι κάποιος πρόσωπο, μοναδική και ανεπανάληπτη, ελεύθερη ύπαρξη και ταυτότητα[519]. Έτσι «το κάθε πρόσωπο συνιστά μια μοναδική, αναντικατάστατη και ανεπανάληπτη υπόσταση της όλης ανθρωπότητας, μια προσωπικά (μοναδικά μέσα από τις σχέσεις του), καθ-ολική (μη αποσπασματική) υπόσταση και έκφραση της ανθρωπότητας»[520].

Ο διάλογος είναι πολύ σημαντικός για την αντιμετώπιση των βιοηθικών προβληματισμών. Ένας τέτοιος διάλογος, θα πρέπει να βρίσκεται σε άμεση σχέση με την ανθρώπινη ύπαρξη στο σύνολό της και να στοχεύει στην ολική σωτηρία του κάθε ανθρώπου ξεχωριστά[521]. Έτσι, η ηθική πρόταση δεν θα αποβεί αυταρχική και θα μπορεί να αντέξει στην κριτική που υφίσταται η κάθε ιδεολογία[522]. Επομένως, η βιοηθική πρέπει να έχει υπαρξιακό και (φιλ)ανθρωπικό χαρακτήρα. Επιπλέον, πρέπει να έχει υπερβατικό θεμέλιο και προοπτική, για να μπορεί να νοηματοδοτεί και να μετράει στην πράξη[523].

Όλα αυτά μπορούν να συνυπάρξουν όταν έχουμε υπ' όψη μας το ανθρώπινο πρόσωπο, ένα μοναδικό τρόπο ύπαρξης κατά το οποίο το κάθε συγκεκριμένο είναι και γίνεται απόλυτο μέσα από τις ελεύθερες σχέσεις του με άλλα πρόσωπα[524]. Για να έχει (φιλ)ανθρωπικό και υπερβατικό χαρακτήρα η ηθική, πρέπει να «αναφέρεται θεμελιακά στον προσωπικό τρόπο ύπαρξης της ανθρωπότητας του Χριστού, της αναστημένης στο Σώμα του «καθ' ολικής ανθρωπότητας, της «κατά το όλον» (καθ'-όλον) ανθρωπότητας»[525]. Επιπλέον, για να είναι κριτική η ηθική, πρέπει να αρθρώνεται προφητικά μέσα από την Ευχαριστία και την διάνοιξη στον επικείμενο ερχομό της Βασιλείας.

[Συνεχίζεται]

[512] Κωνσταντίνος Αγόρας, *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας*, ό.π., σ. 305

[513] Στο ίδιο, σ. 306

[514] Στο ίδιο, σ. 311

[515] Στο ίδιο, σ. 311

[516] Στο ίδιο, σ. 311

[517] Στο ίδιο, σ. 312

[518] Στο ίδιο, σ. 313

[519] Στο ίδιο, σ. 316

[520] Στο ίδιο, σ. 316

[521] Στο ίδιο, σ. 319

[522] Στο ίδιο, σ. 319

[523] Στο ίδιο, σ. 319

[524] Στο ίδιο, σ. 320

[525] Στο ίδιο, σ. 320